

žalobkyně její vyživovací poměry. Žalobkyně sama netvrdí, že se majetkové poměry žalovaného valně změnily, nýbrž domáhá se změny vyživovacích příspěvků z toho důvodu, že kupní síla peněz v roce 1921 v poměru ke kupní síle z roku 1912 se změnila tou měrou, že tato kupní síla klesla na desetinu, tak že by příspěvek na výživu měl býti desetkrát větší nežli byl roku 1912. Mimo to domáhá se zvýšení vyživovacího příspěvku i z toho důvodu, že následkem nemoci se stala k výdělku nezpůsobilou. Odvolací soud zjistil, že žalobkyně v letech 1917 až 1921 každoročně 2 — 6 měsíců pro nemoci musila použítí nemocničního léčení a zjistil, že trpí bronchiálním katarrhem s opakující se vysokou horečkou, a že tím způsobilost její k výdělku zanikla, a to dle pravděpodobnosti trvale zanikla. Nelze mluvit o neúplnosti řízení z toho důvodu, že není úplně zjištěna trvalá nezpůsobilost žalobkyně k výdělku, stačí, že na ten čas je zde úplná nezpůsobilost k výdělku a bude věcí žalovaného, by později, chtěl-li by docílit změny v příspěvcích vyživovacích, po případě dokázal, že nezpůsobilost žalobkyně k výdělku pominula. Zda synové žalovaného mají příjem nějaký čili nic, nebylo třeba zjišťovati, poněvadž žalobkyně neopírá žalobu o tvrzení, že majetkové poměry žalované se zlepšily. Soud odvolací není vázán výrokem procesního soudu při stanovení peníze dle § 273 c. ř. s., může volně stanovit dle svého uvážení jiný peníz, ovšem na základě zjištění prvního soudu, aniž potřeboval opakovat důkazy prvním soudem provedené. Nebylo potřebí zjišťovati, zda žalobkyni může její otec podporovat, čili nic, neboť otcova povinnost je podpůrná a nastupuje teprve, když by manžel pomoci poskytnouti nemohl. Zjišťování příjmu žalobkyně bylo zbytečným, když odvolací soud zjistil, že se živila v posledním čase jako účetní a stenotypistka a že dle vysvědčení nemocničního jest výdělku neschopnou. Že zde o nějakých vedlejších příjmech žalobkyně řeči býti nemůže, jest na bledni.

Čís. 1929.

Vplacení peněz složenkou šekového úřadu poštovního má týž účinek, jako by placeno bylo majiteli účtu, jakmile peníze byly vplaceny u poštovního úřadu.

Dlužník není povinen, by o vplatu ihned vyrozuměl věřitele.

(Rozh. ze dne 17. října 1922, Rv II 206/22.)

Dle smíru měl žalobce zaplatiti dluh dne 5. listopadu 1921. Ježto tak neučinil, podal žalovaný dne 28. listopadu 1921 exekuční návrh. Při výkonu exekuce dne 6. prosince 1921 předložil žalobce složenku poštovní spořitelny, dle níž dne 26. listopadu 1921 dlužný peníz u poštovního úřadu vplatil, načež, když dlužník zaplatil i útraty exekuční, byla exekuce zrušena. Jeho žalobě o náhradu těchto útrat procesní soud první stolice vyhověl. **Důvody:** Jde o to, zda placení na banku poštovní složenkou bylo hotovo. Žalobce z obchodního spojení se žalovaným měl v zásobě složenky a použil jedné z nich k zaslání peněz na banku, která má účet u poštovního šekového úřadu v Praze. To znamená, že banka a poštovní šekový úřad v Praze jsou zmocněnci žalovaného. Nerozhoduje, kdy žalovaný uvědoměn byl o dojití peněz, nýbrž kdy octl se v držení

zaslaných peněz. Soud shledal, že žalobce dne 26. listopadu 1921 řádně zaplatil celý svůj dluh, tedy ještě před podáním exekuční žádosti placení bylo hotovo. Žalobce nemůže nésti následky opožděného uvědomění o složení peněz, nemá též dle zákona zvláštní povinnost uvědomiti svého věřitele o době placení. Žalobce nezavinil podání exekuční žádosti. Povinností žalovaného, který zajisté před 6. prosincem byl v držení peněz, bylo, aby postaral se zavčas o to, aby k výkonu exekuce nedošlo (§ 39 čís. 6 ex. ř.). Pokračoval-li v ní, sluší v tom spatřovati jeho zavinění. **O d v o l a c í s o u d** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Bylo zjištěno, že žalobce lhůty platební, poskytnuté mu exekučním titulem do 15. listopadu, nedržel a dlužné peníze žalovanému složním listem, znějícím na účet filiálky L. dne 26. listopadu u poštovního úřadu ve V. poukázal. Jest také zjištěno, že žalovaný podal žádost za exekuci dříve, než peníze obdržel a než dostal uvědomění o zaslání peněz. Z těchto zjištění plyne, že žalobce byl od 16. listopadu s placením v prodlení, a musí proto hraditi útraty exekuce (§ 1334 obč. zák.).

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Výtce nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. .s) nelze upřítí oprávnění. Jest lhůstojno, že smírem ze dne 19. října 1921 nebylo stanoveno, že zaplacení má se státi složenkou poštovního úřadu šekového, rozhodným jest pouze, že tento způsob placení nebyl vyloučen. Když žalovaný, jak nesporno, odevzdal v dřívější době žalobci složenky poštovního úřadu šekového, bylo nepochybným, že žalobce byl oprávněn užiti složenek těch k placení dluhu. Ustanovení smíru, že má placeno býti žalovanému, nemělo toho významu, že by jemu osobně bez sprostředkování poštovního úřadu mělo býti placeno, nebo že by nemělo býti použito složenky, jím žalobci odevzdané, dle níž mohl žalobce platiti ve prospěch účtu žalovaného k rukám filiálky banky. Chtěl-li žalovaný vyloučiti tento způsob placení, měl to vzhledem k tomu, že žalobci před tím odevzdal k použití složenky na onu banku znějící, výslovně vyloučiti. Když tedy žalobce dne 26. listopadu 1921 zaplatil dlužný peníz, použiv této složenky, zaplatil jej platně a způsobil tím zánik pohledávky žalovaného. Poštovní úřad šekový jest totiž dle svého zařízení zmocněncem majitele účtu (Zák. ze dne 19. listopadu 1887, čís. 133 ř. zák., min. nař. ze dne 22. listopadu 1887, čís. 134 ř. zák. a zák. ze dne 11. března 1919, čís. 140 sb. z. a n.), takže vplacení peněz složenkou šekového úřadu poštovního má dle § 1017 obč. zák. též účinek jako by placeno bylo majiteli účtu, jakmile peníze byly u poštovního úřadu vplaceny. Poněvadž majitelka účtu, filiálka banky, byla rovněž zmocněnkou žalovaného mělo žalobcovo placení ze dne 26. listopadu 1921 složenkou poštovního úřadu šekového též účinek, jako by v tom okamžiku bylo placeno přímo žalovanému, takže placením tím pohledávka zanikla a exekuční návrh žalovaného ze dne 30. listopadu 1921 nebyl oprávněn. Není zákonného nařízení, dle něhož by dlužník, zaplativší dluh poštovním úřadem šekovým, musil o učiněném vplatu zpraviti ihned věřitele, by se uchránil následků případné exekuce. Nebyl proto žalobce povinen, zpraviti žalovaného o tom, že použil složenky poštovního úřadu šekového k zaplacení

dluhu. Při tom jest úplně lhostejno, že žalobce byl již od 16. listopadu 1921 s placením v prodlení, rozhodným jest pouze, že zaplatil dříve, nežli exekuční návrh byl podán. Exekuce byla tedy bezdůvodnou a žalobce nebyl povinen hraditi žalovanému útraty exekuce. Vybral-li je žalovaný nicméně, vybral je neprávem.

Čís. 1930.

Promlčení nároku přerušuje se i podáním žaloby určovací, a jest v tom, by se tak stalo, spatřovati právní zájem žalobcův na bezodkladném určení.

Čl. 384 obch. zák. netýká se právního poměru mezi zasílatel^{em} a mezispediterem. Zasílatel, obstarávaje dopravu k povozníku, jedná jen jako zasílatel, nikoli jako povozník.

(Rozh. ze dne 17. října 1922, Rv II 207/22.)

Banka A. svěřila dopravu nábytku z Králova Pole do Selce u Prahy zasílatelské firmě B., kteráž ujednala pak se zasílatelskou firmou C., že tato dopraví nábytek z Králova Pole do Brna na nádraží. Cestou z Králova Pole do Selce byl nábytkový vůz vyloupen a banka A. žalovala firmu B. na náhradu škodu. Ještě před skončením tohoto sporu podala firma B. na firmu C. žalobu, již se domáhala zjištění, že žalovaná jest povinna nahraditi jí škodu, kterou jí způsobila tím, že neprovedla dopravu nábytku s péčí řádného obchodníka. Procesní soud prvé stolice této žalobě vyhověl, zjistiv, že škoda nastala před odevzdáním zásilky dráze, a opřev povinnost žalované po právní stránce o čl. 395 obch. zák. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Jde o žalobu určovací, ta však jest dle § 228 c. ř. s. přípustna jen, má-li žalobce právní zájem na tom, aby právní poměr nebo právo co nejdříve byly rozsudkem zjištěny. Zájem tento jest podmínkou nároku na právní ochranu, to jest práva, žádati na soudě rozsudek určitého obsahu. Z toho plyne, že, kde tohoto práva není, rozsudek dle prosby žaloby o určení vyneseti býti nesmí, že tedy onen zájem musí tu býti zejména při vynesení rozsudku procesním soudem. Pominul-li tento zájem za sporu, dlužno žalobu zamítnouti. Otázku, zda je tu onen zájem, pokud se týče zda byl zde ještě při vynesení rozsudku prvním soudem, zkoumá odvolací soud sám od sebe, jelikož dle toho, co shora uvedeno, rozsudek dle žalobní prosby při nedostatku onoho zájmu vyneseti býti neměl. V tomto případě tohoto zájmu v době vynesení rozsudku procesním soudem nebylo a měl tedy již soud prvé stolice žalobu o určení zamítnouti, neboť rozsudek zemského soudu v Praze ze dne 25. dubna 1921, jímž bylo konečně rozhodnuto o žalobě banky A. proti nyní žalující firmě B. na zaplacení 26.997 Kč. nabytí právní moci dávno před vynesení rozsudku nyní napadeného. Jakmile však onen rozsudek vešel v moc práva, což stalo se v červenci 1921. mohla žalující firma žalovati o plnění, čímž právě její zájem na zjištění a její právní nárok na vynesení určovacího rozsudku pominuly. Bylo proto odvolání již z tohoto formálního důvodu vyhověti. Leč odvolání jest i ve věci samé opodstatněno. Dlužno předeslati, že ustanovení čl. 384 obch. zák. na tento případ použiti nelze.